

Lapse kätest kiigutamine võib lõppeda traumaga

Kahe vanema vahel kiikumine, nende kätest kinni hoides, näib tavaline ja ohutu, kuid võib lapsele lõppeda traumaga.

«Väikelapse küünarliigese osaline nihetus (ingl *nursemaid's elbow* või *pulled elbow*) on väikelastel sage vigastus,» rääkis Tallinna lastehaigla traumatoloog Lia Kasuk.

Meditisiinilises mõttes on tegemist küünarliigese osalise nihetusega, kus kodarluu pähik nihestub küünarliigesest välja.

Tavaliselt tekitab sellise trauma lapsele täiskasvanu, kes last sirge(te)st kä(t)est keerutab või üles tõstab. Aga see trauma võib tekkida ka siis, kui täiskasvanu jonnivat last korralekutsumiseks või kukkumise vältimiseks käest järsku tõmbab.

Vahel võivad lapsed ise mänguhoos käele vajudes ka oma liigese välja nihestada. Kasuki sõnul ei ole paljud vanemad üldse teadlikud, et nii on võimalik lapse kätt vigastada.

Kõige sagedamini esineb selline trauma ühe- kuni kolmeaastastel lastel, sest lapse kasvades muutuvad luud suuremaks, liigesed ja sidemed tugevamaks ja sellist vigastust enam ei juhtu.

«Kuid oleme kohanud sellise traumaga ka alla aastaseid ja kuni viie-kuueaastaseid lapsi,» tõdes arst. Seesuguseid nihetusi ei teki lastel teistes liigestes.

Kui trauma juhtub, kuulevad vanemad mõnikord, kuidas lapse käes käib plöks. Laps nutab valust, hoiab kätt keha kõrval kergelt painutatuna ja keeldub seda kätt kasutamast, igasugune vägivaldne käe liigutamine põhjustab lapsele aga valu. Küünarliigese piirkonnas turset ega deformatsiooni tavaliselt pole.

Kui lapsel on selline trauma juhtunud, tuleks arsti sõnul kiiresti traumapunkti minna. Kodus võib lapsele anda valuvaigistavat siirupit (näiteks paratsetamooli või ibuprofeeni). Kätt ei tohi painutada, vaid seda tuleb hoida või see lihtsalt keha külge fikseerida.

Arsti juures on oluline rääkida võimalikult täpselt, kuidas trauma tekkis. «Ei tohi unustada, et lapsed saavad kukkudes väga sageli tõsiseid luumurde küünarliigese või käsivarre piirkonda ning siis on lapse läbivaatus ja ravi teistsugused,» selgitas ta.

Osaliselt nihestunud küünarliigese paigaldamine kogenud lasteortopeedi juures ei ole raske.

Arst kuuleb manipulatsiooni ajal «plöksu» ning laps hakkab varsti kätt kasutama ja on rõõmus. Tavaliselt küünarliigest pärast paigaldamist fikseerida polegi vaja, mõningatel juhtudel on siiski parem liiges mõneks päevaks kipsi panna, et käele täielikku rahu anda.

On lapsi, kel esineb eelsoodumuse tõttu seda liiki traumat sageli. «Mõnikord ütlevad vanemad meile, et näidake, kuidas me ise saaksime lapse käe paika panna, et meil poleks vaja traumapunkti tulla, kuid lapsevanem ise seda teha ei saa,» sõnas Kasuk. «Kindlasti tuleb pöörduda arsti poole.»

Arsti sõnul tasuks vanematel meeles pidada, et lastega mängimisel ning nende osavuse ja painduvuse treenimisel tuleks osata piiri pidada. «Eriti ettevaatlikud peaksid olema vanemad, kelle lastel on kord juba küünarliigese nihetus esinenud, sest see võib korduda,» pani ta vanematele südamele.

Artikli autor on **Hanneli Rudi**

Postimees, 26. september 2012